

Posudek vedoucího diplomové práce

Daniel Janoško, *Schopnost sebevraždy a její důsledky pro tematizaci člověka*

Vypracoval doc. Aleš Novák, Ph.D.

Klasické vymezení filosofické antropologie z pera Arnolda Gehlena hovoří o tom, že se jedná o *empirickou* filosofii, která se opírá o zjištění a poznatky ostatních vědních oborů. Předložená práce využívá poznatků z oblastí kognitivních a sociálních věd při pokusu o filosofické *vyrovnání se* s fenoménem schopnosti záměrného ukončení vlastního života neboli sebevraždy, který se stává demonstrací pokusu promýšlet hlavní problém klasické filosofické antropologie, a to problém *antropologické diference* (tzn. rozdílu mezi člověkem a zvířetem) a s tím spojený problém *zvláštního postavení člověka v celku přírody*. Lze konstatovat, že kvůli primárně a dominantně kognitivně-vědnímu rámci či východisku interpretace se fenomén sebevraždy pak vyjeví spíše v podobě zdařilé a svým způsobem originální analýzy konstituce *vědomí* definitivní a nezvratné nemožnosti existence.

Jedná se o analytickou, a nikoli jen kompilační práci demonstrující zaujetí vlastního myslitelského stanoviska, což je u diplomové práce vzácná, ale o to cennější věc. Autor sice přebírá *výsledky* empirických zjištění z cizojazyčné odborné literatury, ale nakládá s nimi samostatně a podnětným způsobem při pokusu o samostatné promýšlení filosofických implikací a důsledků fenoménu sebevraždy. Pevné ukotvení v empirické, zejména kognitivně vědní půdě si pak ovšem bere daň např. v podobě odmítnutí Schelerova pojetí *ducha* jakožto podstatného rozdílu (něm. *Wesensunterschied*) mezi člověkem a zvířetem (s. 23-25). Autor je důsledný v aplikaci svého postupu, a byť hovoří o „metafysice smrti“ (s. 57 nn.), neuchyluje se k žádným metafysickým principům ani výkladům, nýbrž se naopak přiklání ke „kulturně-sociálnímu“ výkladu zdůrazňujícímu pospolitý charakter lidské existence, a tedy i smrti. Autor tedy – po mém soudu – velice zdařile aplikuje obě v současnosti se spíše vylučující a vzájemně se popírající hlediska antropologických studií, a to přístup biologicko-kognitivní a přístup kulturně-sociální, takže lze předloženou práci chápat jako svého druhu exemplární příklad realizace ideje „obecné“ antropologie.

Předloženou diplomovou práci doporučuji k obhajobě a v závislosti na průběhu obhajoby navrhuji hodnocení *výborně*.

2. září 2021

doc. Aleš Novák, Ph.D.